

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ İQTİSADI RAYONLARINDA KİÇİK VƏ ORTA BİZNESİN MÖVCUD VƏZİYYƏTİNİN TƏHLİLİ

UOT: 33

DOI:10.30546/3006-0346.2024.1.79.173

ELŞAD YUSİFOV

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, i.ü.f.d., dosent

ORCID ID: 0000-0003-1946-2937

E-mail: elshad.yusifov@azmiu.edu.az

ELYAR HƏSƏNOV

Bakı Avrasiya Universiteti, magistrant

ORCID ID: 0009-0009-1964-247X

E-mail: elyahas8@gmail.com

Giriş

Azərbaycanda həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatlar mikro, kiçik və orta biznesin davamlı inkişafını əhatə edir. Ölkədə sosial-iqtisadi transformasiyanın ən mühüm amillərindən biri də kiçik və orta biznesin əsas aparıcı qüvvəyə çevrilməsidir. Son dövrlərdə Azərbaycanda kiçik və orta biznes müəssisələrinin, həmçinin fərdi sahibkarlığın inkişafına xüsusi diqqət yetirilir. Bu, həm də onunla əlaqədardır ki, ölkədə daha rəqabətli biznes mühitinin yaradılması və bu sahədə maneələrin aradan qaldırılmasına yönəlmiş dövlət proqramları icra edilir. Rəqabətin inkişafı üzrə genişmiqyaslı tədbirlərin görülməsi kiçik və orta biznesin dəstəklənməsi və fəaliyyət prosedurlarının rahatlığı, əməliyyatların şəffaflığı məqsədilə dövlət tənzimlənməsinin müasir metodlarla həyata keçirilməsi ilə mümkündür. İnzibati və tənzimləmə prosedurlarının sadələşdirilməsi prosesi sürətlə irəliləyir və sahibkarlıq subyektlərinin inkişafı məqsədilə xidmətlərə dəstək infrastrukturunu formalaşdırılmışdır. Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA) və Sahibkarlığın İnkişafı Fondu vasitəsilə maddi və qeyri-maddi dəstək vasitələrindən istifadə edilməklə kiçik və orta biznesin fəaliyyətinin intensivliyinin təşviq edilməsi mühüm müsbət nəticələrə gətirib çıxarmışdır.

Azərbaycanda kiçik və orta biznesin inkişafı əsasən Bakı şəhəri və Abşeron rayonunda cəmləşmişdir. İqtisadi inkişafın prioritet istiqaməti regionların sosial-iqtisadi baxımdan inkişafıdır və bu da yalnız KOB subyektlərinin fəaliyyətinin iqtisadi rayonlarda aktivləşdirilməsi, o cümlədən davamlılığının artırılması ilə mümkündür. Qeyd etmək lazımdır ki, əsasən kapitalın konsentrasiyası və ticarət, eləcə də xidmətlər bazarının həcmi paytaxt və digər mərkəzi şəhər və rayonlarda daha çoxdur. Hazırda biznes fəaliyyətinin maliyyələşdirmənin güzəştli mexanizmlərinin tətbiqi, vergi qanunvericiliyinə

mütərəqqi dəyişikliklərin edilməsi, konsaltinq xidmətlərinin göstərilməsi aspektindən dəstəklənməsinə də mühüm irəliləyişlər qeydə alınır. Beləliklə, tədqiqat makroiqtisadi inkişafın hərəkətverici qüvvəsi, sosial və iqtisadi artımın əsası kimi kiçik və orta biznes subyektlərinin fəaliyyətinin nəticələrinin və digər göstəricilərinin təhlili onların ölkənin iqtisadi rayonlarının inkişafında potensialının müəyyən edilməsinə görə mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

İqtisadi rayonlarda kiçik və orta biznesin inkişafının təşkili xüsusiyyətləri

Azərbaycanın iqtisadi rayonlarının inkişaf səviyyəsi həm strateji baxımdan, həm də əhalinin ümumilikdə həyat səviyyəsinə təsir imkanları baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Rayonların sosial-iqtisadi inkişafı hökumətin iqtisadi siyasətində prioritet istiqamətdir. Məlumdur ki, aqrar sənaye kompleksinin yenidən innovasiyalı təşkili ilə ərzaq təhlükəsizliyi məsələlərinin həll edilməsi, məşğulluğun yüksəldilməsi, yoxsulluq səviyyəsinin mümkün qədər minimuma endirilməsi kimi məsələlərin həll edilməsi iqtisadi rayonların inkişafından, xüsusilə də iqtisadi rayonlarda kiçik və orta biznes subyektlərinin fəaliyyət göstəricilərindən asılıdır. Beləliklə, demək olar ki, iqtisadi rayonların hərtərəfli inkişafı müvafiq ərazilərdə qeyri-neft sənaye sahələrində qeyri-dövlət investisiyaları ilə formalaşdırılmış kiçik və orta biznes subyektlərinin iqtisadi münasibətlər sistemində iştirakı ilə mümkündür. Çünki biznes subyektləri rayonlarda investisiya qoyuluşları həyata keçirməklə əmtəə və xidmətlərin istehsalı ilə məşğul olan iqtisadi subyektləri formalaşdırır, iş yerlərinin açılması ilə məşğulluq problemini həll edir, rəqabətli mühit formalaşdıraraq əmtəə və xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəlməsi yolu ilə vətəndaşlara əlavə faydanın qazandırılması, dövlət büdcəsinə ödənilən birbaşa və dolaylı vergilərin həcmində artım və digər zərur-

ri əhəmiyyətə malik məsələlərin həll edilməsini də sürətləndirir.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 21 dekabr 2018-ci il qərarı ilə təsdiqlənmiş mikro, kiçik, orta və iri biznes subyekti göstəricilərinə əsasən müvafiq biznes subyektlərinin xarakterik cəhətləri müəyyən edilmişdir. Onları fərqləndirən xüsusi göstəricilər aşağıdakılardır [3]:

- il üzrə gəliri 200 min manatadək və işçilər üzrə orta siyahı sayı 10 nəfərədək olduqda, mikro sahibkar;

- il ərzində gəliri 200 min manatdan 3 milyon manata qədər və siyahı üzrə orta işçi sayı 11 nəfərdən 50 nəfərə qədər olduqda, kiçik sahibkar;

- il ərzində gəliri 3 milyon manatdan 30 milyon manata qədər və siyahı üzrə orta işçi sayı 51 nəfərdən 250 nəfərə qədər olduqda orta sahibkar.

Təbii ki, iqtisadi rayonlarda dövlət müxtəlif idarəetmə metodlarından istifadə etmək yolu ilə regionlarda kiçik və orta biznesin inkişafına dəstək verir və onları stimullaşdırır. Müxtəlif dövrlərdə həyata keçirilən və 2019-2023-cü illəri əhatə edən sonuncu Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı təşviq və tənzimlənmə baxımından mühüm mahiyyətə malikdir [4]. Bundan başqa, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 6 dekabrında imzaladığı Fərmanı ilə təsdiq olunan “Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi”nə uyğun olaraq Azərbaycanda biznesin dəstəklənməsi məqsədilə fəaliyyət şəraitinin münbitliyinin artırılmasına xidmət edən islahatlar həyata keçirilir. Müvafiq sənədə əsasən, 2025-ci ilə qədərki dövrdə ölkə ərazisində innovasiyaların, müxtəlif bazarların, eləcə də resursların əlçatanlığı rəqabətin təkmil formasına nail olunması yolu ilə təmin ediləcək [1]. Həmçinin bu amillər ölkə sahibkarlarının fəaliyyətinin intensivləşməsinə, eləcə də maliyyə qoyuluşlarında iştirak edən subyektlərin əlverişli şərtlər çərçivəsində səmərəli fəaliyyətlərinə imkan verəcək. Biznes mühitinin müasir standartlara uyğunlaşdırılması isə bütün iqtisadi rayonlarda xüsusilə kiçik və orta biznesin davamlı inkişafının təmin edilməsinə, o cümlədən müvafiq rayonlarda vətəndaşların həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə xidmət edəcək.

İqtisadi rayonlarda kiçik və orta biznesin inkişafının dəstək və tənzimlənməsi mexanizmi

Azərbaycanda kiçik və orta biznes subyektlərinə dövlət dəstəyi və onun institusional qurumları əsas

dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin hesabına öz fəaliyyətini təşkil edirlər. Biznes fəaliyyətinin dövlət büdcəsinin maliyyəsi əsasında stimullaşdırılması Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Sahibkarlığın İnkişafı Fondu publik hüquqi şəxs vasitəsilə hər il müxtəlif iqtisadi rayonlarda sahibkarlar tərəfindən təqdim olunan layihələrə güzəştli şərtlər çərçivəsində vəsaitlərin ayrılması ilə baş verir. Bu dəstək əsasında kiçik və orta biznesə təkan verilmiş olur və o dövlətin dəstəyinin ən səmərəli formalarından birindən istifadə hüququ qazanır. Fonda dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərlə sahibkarlara təqdim olunan güzəştli maliyyə vəsaitləri ölkə Prezidentinin imzaladığı sənədlərlə və strateji inkişaf proqramlarında müəyyənləşdirilmiş, eləcə də iqtisadi rayonların sosial-iqtisadi inkişafının zəruri istiqamətlərinə uyğun olmaqla qeyri-neft istehsal və xidmət sahələrinin, iqtisadi sistemin tarazlıq vəziyyətində inkişafı, kiçik və orta sahibkarların dəstəklənməsi, ümumilikdə isə ölkənin dinamik iqtisadi inkişafının təmin olunmasına xidmət edir [6].

Qeyd etdiyimiz kimi, kiçik və orta biznesin dəstək və tənzimlənmə prosesində təşkilatçı kimi iştirak edən mühüm sistem və əhəmiyyətli qurum KOBİA-dır. Bu qurum müxtəlif iqtisadi rayonlarda kiçik və orta biznes sahibkarlıq subyektlərinə konsaltinq, informasiya xidmətləri göstərir, treyninqlər keçir, sahibkarların nəzəri və praktiki biliklərinin artırılması üçün layihələr icra edir. Həmçinin regionlarda sahibkarların iqtisadi maraqlarının qorunması, regional və xarici bazarlara əmtəə və xidmətlər təqdim etməsi üçün təsir mexanizmlərindən istifadə edir. Kiçik və orta sahibkarlara maliyyə resurslarının təqdim olunması üçün şəraitin yaradılması və onların hüquqi savadlılığının artırılması, yerli, dövlət və özəl, həmçinin xarici tərəfdaşlarla əlaqələrinin rahat qurulması və dərinləşdirilməsi istiqamətlərində xidmətlər göstərərək dəstək olur. Qeyd etmək lazımdır ki, KOBİA-nın çoxsaylı dəstək xidmətlərini yerinə yetirməsi üçün ölkənin bütün iqtisadi rayonlarında infrastruktur şəbəkəsi mövcuddur. Onlara aşağıdakılar daxildir [5]:

- KOB dostları;
- KOB inkişaf mərkəzləri;
- KOB evləri.

İnkişaf mərkəzləri kiçik və orta biznes subyektlərinin fəaliyyət istiqamətinə uyğun olaraq biznes fəaliyyətini təşkil etmək və irəliləmək məqsədilə biliklərini təkmilləşdirmək üçün ödənişsiz xidmət

lər təqdim edir. “KOB dostu” şəbəkəsinin vasitəsilə isə ölkənin iqtisadi rayonlarında kiçik və orta biznes subyektlərinin hüquqlarının müdafiə olunması, eləcə də onlara lazımi dəstək xidmətləri icra olunur [7].

İqtisadi rayonların inkişafı ilə əlaqədar qəbul olunan və müvəffəqiyyətlə icra edilən inkişaf yönümlü proqramlarda, həmçinin ölkə rayonlarının hərtərəfli inkişaf etməsinə imkan verən sadalananlardan əlavə də tədbirlər reallaşdırılır. Qarşıya qoyulan vəzifələrin icra olunması Azərbaycanda qeyri-neft istehsal sahələrinin davamlı inkişaf etməsinə, iqtisadi rayonlarda vətəndaşlara xidmətlərin və sahibkarlığın infrastrukturunun keyfiyyətli təminatına, biznes münasibətlərinin təkmilləşdirilməsinə, investisiyaların məbləğinin yüksəlməsinə, yeni biznes subyektlərinin yaradılmasına, bununla da iqtisadi artıma nail olunmasına, vətəndaşların işlə təmin olunma səviyyəsinin artmasına imkan yaratmışdır.

Beləliklə, Azərbaycanda iqtisadi rayonların inkişaf etməsinə dair icra olunan islahat siyasəti, qəbul olunmuş və reallaşdırılmaqda olan inkişaf proqramları kiçik və orta biznes subyektlərinin dövlət dəstəyi əsasında inkişafını şərtləndirir.

İqtisadi rayonlarda kiçik və orta biznes fəaliyyətinin inkişaf göstəricilərinin təhlili

Dövrü olaraq açıqlanan rəsmi statistik göstəricilərə əsas ölkəmizdə fəaliyyət göstərən biznes subyektlərinə görə Bakı şəhəri tam üstünlüyə sahibdir. Naxçıvan və Abşeron – Xızı iqtisadi rayonu digər iqtisadi rayonlarla müqayisədə daha çox fəaliyyət olan biznes subyekti ilə fərqlənir. Abşeron – Xızı rayonunda say etibarlı ilə iqtisadi subyektlərin çox olması Bakı şəhəri ilə infrastruktur, nəqliyyat-logistik baxımından yaxınlıqdır. Əlbəttə ki, Bakı şəhəri bütün aspektlərdən üstün göstəricilərə malikdir. Bununla yanaşı, digər iqtisadi rayonlarda da kiçik və orta biznes subyektlərinin istehsal və xidmətlərin təqdim edilməsi, fəaliyyət göstərməsi üçün müəyyən üstünlüklər mövcuddur. Bunlara ucuz işçi qüvvəsi, xammal bazası, ixrac yollarının üzərində olması aiddir.

İqtisadi rayonlarda yerləşən mikro, kiçik və orta biznes subyektlərinin sayı, əlbəttə ki, onların istehsalının nəticələrinə də təsir edir (cədvəl 1).

Cədvəl 1 2022-ci ildə iqtisadi rayonlar üzrə mikro, kiçik və orta biznes subyektlərinin məhsul buraxılışı, min manat

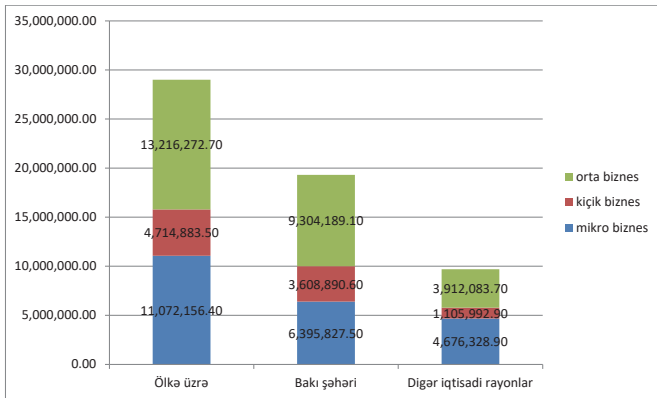
	Cəmi	O cümlədən		
		mikro	kiçik	orta
Ölkə üzrə cəmi	29003312,6	11072156,4	4714883,5	13216272,7
Bakı şəhəri	19308907,2	6395827,5	3608890,6	9304189,1
Naxçıvan MR	1282488,2	780085,0	90546,2	411857,0
Abşeron-Xızı	1951556,1	711147,8	283055,5	957352,8
Dağlıq Şirvan	256649,5	157668,8	35405,1	63575,6
Gəncə-Daşkəsən	748067,6	404329,4	79462,8	264275,4
Qarabağ	510088,0	251963,6	79710,7	178413,7
Qazax-Tovuz	578066,4	260999,3	58068,9	258998,2
Quba-Xaçmaz	759428,7	323968,2	98353,4	337107,1
Lənkəran-Astara	658504,8	393348,0	69599,1	195557,7
Mərkəzi Aran	759251,0	422043,4	97351,1	239856,5
Mil-Muğan	610266,7	292335,5	56252,1	261679,1
Şəki-Zaqatala	791803,3	348122,9	74726,4	368954,0
Şərqi Zəngəzur	92903,2	33849,2	16617,7	42436,3
Şirvan-Salyan	695331,9	296467,8	66843,9	332020,2

Mənbə: [2, s. 142-171]

Cədvəl 1-dəki məlumatlara əsasən 2022-ci ildə ölkə üzrə istehsal edilən 29 milyarda manatlıq əmtəə və xidmətlərinin əsas hissəsinin orta və mikro biznes subyektləri tərəfindən istehsal edildiyi görünür. Qeyd etmək lazımdır ki, biznes subyektlərinin kateqoriyalarındakı dəyişiklik son dövrlərdə aparılan islahatların tərkib hissəsi kimi baş vermişdir. Bu proses müvafiq sahədə dəstək və tənzimləmələrin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə beynəlxalq təcrübənin tədqiqi və müsbət istiqamətlərinin tətbiqi ilə mümkün olmuşdur. İstehsal edilən əmtəə və xidmətlərin maliyyə vahidi ilə ifadəsi ilə müəyyən etmək olur ki, Bakı şəhəri istisna ən çox məhsul buraxılışı Abşeron-Xızı və Naxçıvan MR-da, ən az isə müvafiq olartaq Şərqi Zəngəzur və Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunda olmuşdur.

Ümumiyyətlə, mikro, kiçik və orta biznes subyektlərinin məhsul buraxılışının həcmi iqtisadi rayonlar arasında qeyd olunduğu kimi, müəyyən hallarda kəskin fərqlənir. Lakin əsas məsələlərdən biri Bakı şəhəri ilə digər iqtisadi rayonlar arasında olan fərqdır. Belə ki, fərqin daha aydın ifadə edilməsi məqsədi ilə qrafik 1. tərtib olunmuşdur.

Qrafik 1. 2022-ci ildə Bakı şəhəri və digər iqtisadi rayonlar üzrə mikro, kiçik və orta biznes subyektlərinin məhsul buraxılışı arasında olan fərq, min manat.

Mənbə: Qrafik Cədvəl 1-dəki məlumatlar əsasında tərtib olunmuşdur.

Qrafikdə ölkə üzrə müvafiq göstəricilər verilmiş və bu göstəricilər içində 2022-ci ildə Bakı şəhərinin əsas paya malik olduğu açıq şəkildə görünür. Lakin faiz ifadəsində məlumatların göstərilməsi iqtisadi rayonların ümumilikdə nə qədər geri qaldığını açıq şəkildə göstərəcək. Bakı şəhəri mikro biznes subyektləri tərəfindən istehsal edilən ölkə üzrə ümumi məhsulun 57,8 faizinə sahibdir. Digər iqtisadi rayonlarda isə mikro biznes subyektləri tərəfindən isə ümumi məhsulun 42,2 faizi istehsal olunmuşdur. Kiçik biznes subyektlərində Bakı şəhəri və iqtisadi rayonlarda 76,5 və 23,5 faiz, orta sahibkarlıq subyektləri üzrə isə analoji olaraq 70,4 faiz 29,6 faiz olmuşdur.

Nəticə

Azərbaycanda, xüsusilə də iqtisadi rayonlarda fəaliyyət göstərən kiçik və orta biznes subyektlərinin fəaliyyət istiqamətlərinin nəzəri bazasının və praktiki fəaliyyətinin nəticələrini əks etdirən statistik göstəricilərin təhlili onu deməyə əsas verir ki, iqtisadi rayonlarda yerləşən kiçik və orta biznes subyektlərinin dövlət dəstəyinə daha çox ehtiyacı var. Müvafiq sahədə tənzimləmə siyasəti həyata keçirilərkən iqtisadi rayonlar üçün müəyyən istisnalar mütləq şəkildə nəzərə alınmalıdır. Bundan əlavə, rayonların iqtisadiyyatının kiçik biznes sektorunun müəssisələrinə dəstəyin göstərilməsi məqsədilə qeyri-yaşayış sahələri, avadanlıqlar, təlim mərkəzləri, güzəştli maliyyə vəsaitləri biznes fəaliyyətinin istifadəsinə

verilməlidir. Eyni zamanda, kiçik biznesin dəstəklənməsi üçün təsirli tədbirlərdən biri də kiçik müəssisələr üçün regional sifarişlərin yerləşdirilməsidir. Beləliklə, belə bir nəticəyə gələ bilərik ki, ölkə iqtisadiyyatında, Bakı şəhəri istisna olmaqla digər iqtisadi rayonlarda kiçik və orta biznes subyektlərinin sayının, onların dövryyəsinin artması, kiçik biznes sahəsində çalışan işçilərin sayının artması onların səmərəliliyinin göstəriciləridir. Kiçik və orta biznesin dəstəklənməsi üzrə regional tədbirlər kompleksi biznesin inkişafı, iqtisadi fəaliyyət sahələrinin genişləndirilməsi, rayonların iqtisadi subyektlərinin biznes və investisiya fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi üçün əlverişli mühit yaradır.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq səviyyəsində istehlak mallarının istehsalına dair Strateji Yol Xəritəsi, Bakı – 16 dekabr 2016.
2. Azərbaycanda mikro, kiçik və orta sahibkarlıq, statistik məcmuə / Bakı: rəsmi nəşr - 2023, - 218 s.
3. "Mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarları"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı, Bakı şəhəri, 21 dekabr 2018.
4. "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019–2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı, Bakı şəhəri, 29 yanvar 2019.
5. <https://smb.gov.az/az/nav/hesabatlar>
6. https://edf.gov.az/az/menu/12/missiya_ve_vizyon
7. <https://kobdostu.gov.az/>

XÜLASƏ

Araşdırmanın məqsədi ölkədə regional inkişaf meyillərini kiçik və orta biznes subyektlərinin əldə etdiyi nəticələr, eləcə də müxtəlif göstəricilər əsasında tədqiq etmək və ölkədə kiçik və orta biznesin daha səmərəli və dayanıqlı əsaslarının formalaşdırılması yollarını müəyyən etməkdir. Bu məqsədlə məqalədə ölkənin rəsmi statistika qurumunun təqdim etdiyi kəmiyyət göstəriciləri təhlil edilmişdir. Aparılmış tədqiqatların nəticələri göstərir ki, ölkədə kiçik və orta biznes sektorunun ümumi iqtisadiyyata töhfəsi artan tendensiyaya malikdir, o cümlədən potensialın tam istifadəsi əlavə dəyərin yaradılmasına xidmət edir. Dövlət dəstəyi, innovasiyaların inkişafı, ixrac və in-

vestisiya proqramlarının hazırlanması kimi mühüm məsələlər də tədqiqatda öz əksini tapmışdır.

Açar sözlər: *iqtisadi rayon, məşğulluq, istehsal, KOB dostu, biznesin dəstəklənməsi.*

Эльшад Масим оглу Юсифов
Эльяр Джейхун оглу Гасанов

Анализ текущего положения малого и среднего бизнеса в экономических регионах Азербайджанской Республики

РЕЗЮМЕ

Цель исследования - изучить тенденции регионального развития в стране на основе результатов, достигнутых субъектами малого и среднего бизнеса, а также различных показателей, и определить пути формирования более эффективных и устойчивых основ малого и среднего бизнеса в стране. Для этого в статье были проанализированы количественные показатели, представленные органом официальной статистики страны. Результаты проведенных исследований показывают, что вклад сектора малого и среднего бизнеса страны в общую экономику имеет тенденцию к увеличению, в том числе полное использование потенциала служит созданию дополнительной стоимости. В исследовании также нашли отражение такие важные вопросы, как государственная поддержка, развитие инноваций, подготовка экспортных и инвестиционных программ.

Ключевые слова: *экономический район, занятость, производство, друг МСП, поддержка бизнеса.*

Elshad Masim Yusifov
Elyar Jeyhun Hasanov

Analysis of the current situation of small and medium business in the economic regions of the Republic of Azerbaijan

SUMMARY

The purpose of the research is to study the regional development trends in the country based on the results achieved by small and medium business sub-

jects, as well as various indicators, and to determine ways of forming more efficient and sustainable foundations of small and medium business in the country. For this purpose, the quantitative indicators presented by the country's official statistics agency were analyzed in the article. The results of the conducted studies show that the contribution of the small and medium business sector in the country to the general economy has an increasing trend, including the full use of potential serves to create additional value. Important issues such as state support, development of innovations, preparation of export and investment programs were also reflected in the research.

Key words: *economic region, employment, production, "SME Friend", supporting business.*